

Ruta Patrimoni Industrial Ceràmic

La Reial Fàbrica del Comte d'Aranda

La fundació de la Reial Fàbrica

(...) siendo el sitio cómodo con buenos minerales, tierras, barnices y leñas; abundante de gente para el trabajo e inclinada al comercio; de alfarerías, mulos para el transporte, aguas para las máquinas de metales; y el mar a distancia de 3 leguas con buena playa en medio de la costa de España (...)

(Reial Cèdula de Felip V concedint privilegis i exempcions a la Reial Fàbrica. Arxiu Històric Provincial de Castelló. 1729)29)

Dins dels extensos territoris de la Casa d'Aranda, l'Alcora presentava una sèrie de condicions que van influir de manera decisiva en la decisió de D.Buenaventura, IX Comte d'Aranda, d'ubicar la seua manufactura a la nostra localitat: abundància de matèries primeres (llenya, aigua i argila), proximitat a la mar i existència d'un destacat sector terrisser, la qual cosa suposava l'existència mà d'obra especialitzada en algunes fases de l'elaboració de ceràmica (preparació de fang, tom, coccíó ...).

A l'octubre de 1726 van començar les obres de la nova fàbrica, que en el moment d'iniciar la producció (1 de maig de 1727) ocupava una extensió de poc més de 1.800 m2, amb naus de dues altures distribuïdes al voltant d'un pati central on hi havia dues basses per a la depuració del fang. Es conserva aproximadament el 40% de l'edifici fundacional, que es correspon amb la fàbrica TILSA situada just davant d'aquest panell.

Les terrisseries anteriors a la Reial Fàbrica

La Reial Fàbrica es va construir a les afores de la població, al costat del convent de monjos franciscans del qual només resta l'església. A la zona, coneguda aleshores com raval del Convent, existien almenys 11 terrisseries que es proveïen d'aigua d'un ramal de la sèquia major, igual que va fer la manufactura del Comte d'Aranda des de la seua fundació. A esquena de la manufactura, a la partida de Vinyals, també s'han documentat almenys altres 8 tallers terrissaires al segle XVIII.

